

Un personatge clau de la crítica i de l'antifranquisme

Vivències d'un crític militant

Valèria Gaillard
BARCELONA

Ara fa dos anys Joan Triadú va presentar les seves *Memòries d'un segle d'or*, en un dinar en què va assistir l'avui desaparegut editor de Proa, Isidor Cònsul. En aquest volum de més de quatre-centes pàgines, l'intel·lectual parlava per primer cop de les seves vivències personals i obria així una escletxa per comprendre la personalitat de qui ha estat un dels pedagogs i crítics literaris més influents dels darrers temps. Primer de tot cal dir que va dedicar el llibre a la seva dona, Pilar Vila-Abadal i Vilaplana, una figura central en la seva vida. Triadú comença les memòries en el *mezzo* de la seva vida: als 35 anys, quan va decidir casar-se i fundar una família. L'anèdota no hi falta: la Pilar era la secretària del centre on feia classes i durant força temps ella es limitava a donar-li la llista d'alumnes i ell la hi tornava en sortir. "Res més". Al·legant una timidesa exacerbada –que segons ell es traduïa en una gran reserva–, Triadú justifica el llarg festeig que finalment el va dur a casar-se.

Però, per a un home com Joan Triadú, parlar de l'experiència personal

Joan Triadú abraça Pilar Vila-Abadal, la seva esposa i figura central de la seva vida ■ OSCAR MACH

significa parlar d'escriptors i no cal girar gaire fulls perquè apareguin un rere l'altre noms com el de Salvador Espriu, de qui va acabar l'edició clandestina de *Cementiri de Sinera*, (un encàrrec del seu amic Josep Palau i Fabre), Carles Riba i Clementina Arderiu, Jordi Sarsanedas o

Joan Oliver (que acabava de tornar de l'exili quan el va conèixer), sense oblidar Mercè Rodoreda, Víctor Català, Maurici Serrahima i Josep Pla. Sobre Pla hi ha l'anèdota que va oposar-se que li atorguessin el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. "No va guanyar per les bases, que

estipulaven que el premi s'atorgava a aquells que, amb continuïtat, han defensat la llengua catalana, tal com va fixar-les el mateix Josep Benet". El crític literari es va explicar una mica més: "He llegit molt en Pla i l'aprecio, però no és cap premi Nobel".

"Des de bon començament no he pogut llegir sense pensar", afirma Triadú en les memòries. Des de la seva tribuna a la revista *Serra d'Or* tallava el bacallà en afers literaris. Títulat de "crític militant", Triadú defensava tanmateix que no tenia pèls a la llengua a l'hora d'expressar la seva opinió negativa d'una lectura, per molt que fos d'un autor català. Molt atent a la creació contemporània, el cas és que Triadú era de l'opinió que el segle XX havia estat especialment ric per a les lletres catalanes –una segona Renaixença–, i així ho va defensar en les seves memòries. "En aquest se-

Triadú va dedicar les memòries a la seva dona, Pilar, figura central en la seva vida

gle és quan s'adquireix consciència que som una llengua i que aquesta serveix per a les ciències i per a tot". I per assolir aquesta consciència, veia l'ensenyança com a màxima responsable. Potser per aquest motiu sempre es va considerar, per damunt de tot, un pedagog. ■

Mirador

Agustí Pons

L'última visita

El dilluns 9 d'agost vaig pujar a Cantonigròs i vaig mantenir l'última conversa amb Joan Triadú. Volia que m'expliqués detalls de la seva relació amb Espriu; una relació que, en bona part, jo ja coneixia perquè, afortunadament, disposem del Centre de Documentació i Estudi Salvador Espriu d'Arenys de Mar, on l'estudiós pot capbussar-se en els centenars o potser milers de documents que s'hi guarden referits al gran poeta. Triadú em va rebre impacient perquè tenia un parell de coses al pap i me les volia dir. Em volia dir que Espriu ja l'any 1940 es mostrava molt crític amb el que havia passat a la reerguarda republicana i amb els intel·lectuals que havien donat suport incondicional a la República –molts d'ells, en aquell moment a l'exili–, i que Espriu ja era un personatge conegut en els ambients literaris de la Catalunya d'abans del conflicte. En les dues qüestions Triadú tenia raó. El món ha donat moltes voltes i de cop s'ha aturat allà on ja era Triadú l'any 1950. Vull dir que s'han succeït les modes literàries i ideològiques i, finalment, el que ha quedat és l'obra literària en ella mateixa, sense més additaments que la seva qualitat, la capacitat d'interessar el lector, el món individual que cadascuna d'elles ens vol transmetre.

Quan vaig escriure la biografia de Joan Triadú em va sorprendre, i commoure, la seva història. El seu pare era un obrer del tèxtil, que de jove havia simpatitzat amb Mació i amb la CNT. Res no estava pensat perquè l'ascensor social funcionés i Joan Triadú arribés a ser un dels personatges més importants de la Catalunya intel·lectual de la segona meitat del segle XX. Ho va aconseguir gràcies a la tenacitat i a la intel·ligència. I sense abdicar de les arrels. En efecte, tant les seves concepcions polítiques que les seves realitzacions pedagògiques estan del tot allunyades de qualsevol mena d'elitisme però assumeixen, això sí, la divisa de l'exigència, que és una divisa noucentista. Però que també era la divisa que va fer que el món protestant assumís ràpidament una posició capdavantera en el concert internacional de nacions.

Triadú ha estat un gran crític literari –encara poc valorat– i un excel·lent organitzador: les classes de català, el CIC, Thau. Des del punt de vista nacional, mai no es va declarar vençut i ara, mirant la posició que van adoptar uns quants catalans el 1939, podem dir el que Churchill va dir dels aviadors anglesos: "Mai tants han degut tantes coses a tan pocs". Triadú, granític en les seves concepcions nacionals, era flexible i eclèctic en la seva visió de la literatura. Juntament amb unes poques persones més –Maria Aurèlia, Termes, Candel...– va ajudar a definir, sense por a equivocar-se, la Catalunya d'avui. Molts hem perdut un mestre. I tots plegats, un referent.

Sala Petita
01.10.10
14.11.10
Direcció:
Manuel Dueso

TN
Teatre Nacional de Catalunya
www.tnc.cat

Avui, estrena
ADRIÀ GUAL
MISTERI DE DOLOR

8126131013398F

202 10 12 12
LAVANGUARDIA

CADA DIA

EL 9
la lliçó

0-2

8126131013398F

N. 1 A CATALUNYA

COMPREM OR

NO TANQUEM AL MIGDIA

PAGUEM MÉS

PAGAMENT AL COMPTAT!!

Joies - Relloges - Monedes - Brillants
C/ PARIS 135, Tel. 93 410 70 15, BARCELONA

PORTI'NS AQUEST ANUNCI I LI REGALEM 20€ EXTRA EN UNA VENDA SUPERIOR A 20 G

8126131013398F

LUIS CAPDEVILA, S.A. (Sociedad Absorbente)
SACINCET, S.L.U. (Sociedad Absorbida)
Anuncio de fusión

Se hace público que por las Juntas generales extraordinarias de las citadas sociedades, celebradas ambas el día 20 de septiembre de 2010, en sus respectivos domicilios sociales, se decidió la fusión por absorción por LUIS CAPDEVILA, S.A. (sociedad absorbente) de SACINCET, S.L.U. (sociedad absorbida), con disolución sin liquidación de la entidad absorbida y transmisión en bloque de todos sus Activos y Pasivos a la sociedad absorbente, sucediendo ésta a título universal en todos sus derechos y obligaciones a la sociedad absorbida, según los términos establecidos en el proyecto de fusión depositado en el Registro Mercantil de Barcelona y con los respectivos balances de fusión aprobados, cerrados a 31 de diciembre de 2009. Asimismo se ha decidido que la fecha a partir de la cual las operaciones de la sociedad absorbida se considerarán realizadas a efectos contables por cuenta de la sociedad absorbente sea la del otorgamiento de la escritura de fusión. A los efectos de lo dispuesto en los artículos 43 y 44 de la Ley 3/2009 sobre modificaciones estructurales de las sociedades mercantiles, se hace constar que los socios y acreedores de las sociedades participantes en la fusión tienen el derecho de solicitar y obtener el texto íntegro de los acuerdos adoptados y los Balances de fusión. Asimismo, los acreedores de las sociedades participantes en la fusión podrán oponerse al acuerdo de fusión en el plazo de un mes, a contar desde la fecha de publicación del último anuncio de fusión, en los términos previstos en el artículo 44 de la citada Ley.

Barcelona, a 22 de septiembre de 2010. María Ángeles Hugot Gort, administradora única de LUIS CAPDEVILA, S.A. y SACINCET S.L.U.

160855-10137448